

İLKÖĞRETİM 4 - 5. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN OYUN ve SPOR TERCİHLERİ*

PLAY and SPORTS PREFERENCES of 4th and 5th GRADE ELEMENTARY SCHOOL STUDENTS

Sinan AYAN¹ Uğur Altay MEMİŞ²

Özet: Giderek artan nüfus, teknolojik alandaki gelişmelere bağlı olarak çeşitlenen bilgisayar oyunları ve çarpıklaşan kentleşme sonucu daralan oyun alanları gibi nedenlerden dolayı çocuklar aktif oyun ve spor etkinliklerini terk etmekte ve bu olumsuzluklar çocuklarda obezite gibi sağlık sorunlarını da beraberinde getirmektedir. Çocuklar günümüz eğitim sistemi içerisinde vakitlerinin büyük bir kısmını okullarda geçirmektedir. Bu yüzden okullarda yapılan sportif aktiviteler ve beden eğitimi dersleri fiziksel aktivite yapabilmeleri için en önemli fırsat konumuna gelmektedir. Ancak, günümüzde beden eğitimi ve spor programını yürüten öğretmenlerin eğitsel oyunlar ile spor branşları hakkında ne derece bilgi düzeyine sahip olduklarına yönelik yeterli referans ve durumu destekleyen kaynak çalışma bulunmamaktadır. Ayrıca Türkiye’de çocukların hangi oyunları ve spor etkinliklerini yapmayı sevdiklerine ilişkin olarak da net bir bilgi yoktur. Tarama modelindeki çalışmanın evrenini Kırıkkale il ve ilçe merkezlerinde 2010-2011 öğretim yılında faaliyet gösteren 74 ilköğretim okulundaki 4 ve 5. sınıf öğrencileri, örneklemini ise evrenden tesadüfî olarak seçilen 37 ilköğretim okulunda öğrenim gören 4 ve 5. sınıf öğrencilerinden belirlenmiş 271 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma öğrencilerin oyun ve spor branş tercihlerini belirlemeye yönelik nicel bir çalışma olup, çocukların geleneksel oyunlara yaklaşımlarını da ortaya koymaktadır. Araştırma bulgularına göre 4. sınıflarda kışın açık alanlarda yapılması en sevilen spor basketbol iken, 5. sınıflarda atletizmdir. 4. sınıflar yazın açık alanlarda saklambaç oynamayı severken, 5. Sınıfların en sevdikleri oyun yakan top olarak tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Eğitsel & Geleneksel Oyunlar, Spor Branşları, Beden Eğitimi, Oyun Tercihleri.

Abstract: Fast growing population, and technological development and its products such as modern computer games, and also heavy urbanisation lead children to leave active play and sports and therefore it is certain to come to pass that they will suffer from health problems like obesity. Children pass their daily time mainly at schools in present education system. That is why sport activities and physical education lessons become opportunities for them to be physically active. However, there is not adequate literature on teachers’ knowledge levels of play and sports in order to teach physical education classes effectively. Besides, it is difficult to obtain clear information on which play and sports children like to play or do in Turkey. 4th and 5th grade students in 74 elementary school in 2010-2011 educational year in Kırıkkale city centre and district represented target population for present study. Sample size was determined by randomly selected 271 4th and 5th grade students in 37 elementary school. This survey type study was not only conducted to describe play and sports preferences of elementary school children but also to provide evidence of children’s tendency toward traditional games. Findings of this study indicated that most favourite sport was basketball among 4th grade students whereas 5th grade students’ most favourite sport was athletics. Most favourite play among 4th grades was hide and seek while 5th grades reported dodgeball as their most favourite play.

Keywords: Educational & Traditional Play, Sports, Physical Education, Play Preferences.

* Bu çalışmanın bir bölümü, 31 Mayıs-2 Haziran 2012 tarihinde Ankara’da düzenlenen II. Uluslararası Beden Eğitimi ve Sporda Sosyal Alanlar Kongresi’nde sunulmuştur.

1 Kırıkkale Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü, Kırıkkale
2 Bülent Ecevit Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Zonguldak

GİRİŞ

Ülkemizde 2012-2013 eğitim öğretim yılı güz döneminden itibaren var olan 8 yıllık zorunlu eğitim kaldırılmış yerine 4+4+4'lük 12 yıllık süreci kapsayan zorunlu bir eğitim sistemine geçilmiştir. Bu sistem ile ilk 4 yıllık süre ilkokul, ikinci 4 yıllık süre ortaokul ve son 4 yıllık süre de lise eğitimi olarak yapılacaktır. Bundan önce yer alan ilköğretim kavramı 2012 tarihinden sonra kullanılmayacaktır. Beden Eğitimi dersinin de adı ilkokullarda Oyun ve Fiziksel Etkinlikler olarak değiştirilmiş ve haftalık 5 saat olacak biçimde programa konulmuştur. 5-8. sınıflar arasında ise dersin adı Beden Eğitimi ve Spor olarak kalmış, aşamalı bir geçiş planlanmıştır. Bu yeni sistemle birlikte ilkokullarda spor branşlarından ziyade fiziksel olarak aktif olmaya ve motor becerilerinin kazanılmasına yönelik Oyun ve Fiziksel Etkinlikler dersi önem kazanmıştır. Bu dersin içeriği ağırlıklı olarak oyun olacağından “oyun” kavramı ve ne amaçla yapıldığı çok büyük önem kazanmıştır. Şehirleşme ve teknolojik alanda ki gelişmelere bağlı olarak artan bilgisayar oyunları ile oyun konsollarındaki çeşitlilik, sınav kaygısı gibi nedenlerden dolayı çocuklar; aktif olarak katıldıkları oyun ve spor etkinliklerini terk etmekte ve obezite, şeker hastalığı, yüksek tansiyon, damar sertliği gibi pek çok rahatsızlık ile karşı karşıya kalmaktadır (Özer, 2001; Yoshinaya vd., 2004; Tammelin vd., 2004; Davy vd., 2004). Kanada’da yapılan düzenli araştırma sonuçlarına göre herhangi bir spor dalında etkinlik yapmayan çocukların sedanter etkinlikleri tercih etme oranları spor yapanlara göre dört kat daha fazladır (Canadian Fitness and Lifestyle Research Institute, 2005). Hareket ihtiyacının karşılanmasında önemli bir yere sahip olan oyun ve sportif etkinlikler (Harmandar, 2004); çocuğun yaşadığı çevreyi

keşfetme (Akandere, 2006) ve içselleştirmede kullandığı en önemli araçtır. Çocuk için spor ve oyun bir sosyalleşme ve öğrenme eylemidir. Oyun aracılığıyla çocuk farkında olmadan doğal olarak, yaşama adapte olabilmek için gerekli bilgi, beceri ve davranışı öğrenir (Huizinga, 1995), bir sonraki öğrenmelerin temelini atar (Tamer, 1987), çok yönlü olarak gelişim alanlarının her birinde ilerleme kaydeder (Demirci vd., 2006); ayrıca oyunun kişilik (Uluğ, 1999) ve sağlık üzerinde de olumlu etkileri olmaktadır. Oyun çocuğun toplumsal rollerini özümsemesinin yanında yaparak-yaşayarak öğrenmesine katkı sağlar. Çocukları yetişkinlerden ayıran en önemli özellik sürekli büyümeleri, gelişmeleri ve değişmeleridir (Özer ve Özer, 2004). Çocukların bedensel faaliyetlerde sahip oldukları becerileri keşfetme ve göstermesi de farklı spor etkinlikleri yanında oyunla mümkün olmaktadır. Günümüz öğretim programlarında oyunla öğretimin değeri yadsınamaz bir yere sahiptir. Çocuğun zihinsel antrenmanı olarak da adlandırabileceğimiz oyun, kazanılan olumlu niteliklerin pekiştirildiği, olumsuz niteliklerinde değişime uğradığı bir deneme alanıdır (Hazar, 1996).

Oyun ve spor bir özgürlüktür, her birey belli düzeyde kendi ilgi ve kabiliyetlerinin elverdiği ölçüde oyun oynama ve spor yapma becerisine sahip olmakla beraber bunlara gereksinim duyar (Erdemli, 2002). Ülkemizde çocukların hangi oyunları ve spor etkinliklerini yapmayı sevdiğine yönelik de net bir bilgiye ulaşmak zordur. Oyun ve sportif faaliyetler aracılığı ile çocuğun pek çok alanda gelişimi desteklenirken, içsel enerjisini boşaltma imkanı bulduğu (Öztürk, 1998) öte yandan da eğlendiği bir gerçektir (Onur vd., 2004). Çocuklukta düşük düzeyde aktif oyun tercihi yapmak ile ergenlikte düşük kardiyorespiratör

uygunluk ve fiziksel inaktiflik arasında ilişki vardır (Kantomaa ve diğ., 2011). İlköğretim çağı; çocukların enerjiyle dolu olduğu ve harekete en fazla ihtiyaç duydukları dönemdir (Kiper, 1999). Bu dönem çocuğunda estetik algının, empatik algı becerisinin, güç-kuvvet dengesinin, tepki hızının, denge kurabilmesinin, büyümesinin ve ayrıca iç organlarının uyumlu bir şekilde çalışmasının sağlanması sportif etkinlikler ile oyuna ayrılan zamana bağlıdır (Yaylacı, 1998).

İstenilen spor aktivitesini yapabilmek için ulaşılabilirlik, finansal uygunluğun önemi, seçilecek spor aktivitesi ile oyununun yapısının belirlenmesinde ön plana çıkan unsurlardır (Rossie, 1998). Son yıllarda çocuklar üzerinde yapılan çalışmalar incelendiğinde çocuğun duygusal, fiziksel, bilişsel, ahlaki (Reisdorf, 1974) ve sosyal (Solomon, 1997) açıdan gelişimine katkısı olan oyun (Fein, 1981, Akt. Çelen, 1999; Demirci ve Toptaşdemirci, 2006) üzerinde bir yoğunlaşma olmasına karşın söz konusu çalışmalarda özellikle çocukluk çağı oyun ve spor tercihlerini belirlemeye yönelik çalışmaların az olduğu görülmektedir. Bu çalışma ile 4 ve 5. sınıf öğrencilerinin oyun ve spor tercihleri konusunda mevcut durumunun belirlenmesi ve bu konudaki eksikliklerin giderilmesi amacıyla gerekli önlemlerin alınması çalışmalarına rehberlik etmek hedeflenmiştir.

YÖNTEM

Tarama modelindeki çalışmanın evrenini Kırıkkale il ve ilçe merkezlerinde 2010-2011 eğitim-öğretim yılında faaliyet gösteren 74 ilköğretim okulunda eğitim gören 4 ve 5. sınıf öğrencileri, örneklemini ise evrenden tesadüfi olarak seçilen 37 ilköğretim okulunda eğitim gören 4 ve 5. sınıf öğrencilerinden 271 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada ilköğretim 4 ve 5. sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin oyun ve spor tercihleri belirlenmeye çalışılmıştır.

Araştırma için kullanılan “Oyunlar ve Sporlar Anketi” Celli tarafından 1975 yılında geliştirilen anketin günümüz koşullarına uyarlanmış halidir. Ölçek öncelikle Türkçe’ye çevrilerek, günümüzde oyun ve sporla ilişkili durumlar göz önünde bulundurulmuş ve soruların anlaşılır olup olmamasına yönelik ön uygulama Ankara il merkezinde öğrenim gören ilköğretim 4. sınıftan 8. sınıfa kadar her sınıftan yirmi öğrenciye uygulanmış ve soruların anlaşılabilirliği sınanmıştır. Daha sonra anket Kırıkkale merkez ve ilçelerinde 2010-2011 eğitim-öğretim yılında öğrenim gören 4 ve 5. sınıf öğrencilerine uygulanmıştır.

Oyunlar ve Sporlar Anketi “kışın açık alanlarda oynanan oyunlardan ve yapılan sporlardan en sevilenleri”, “yazın açık alanlarda oynanan oyunlardan ve yapılan sporlardan en sevilenleri”, “kapalı alanlarda yapılan sporlardan en sevilenleri”, “evde oynanan oyunlardan en sevilenleri”, “en sevilen oyunlar ve en sevilen sporlardan” üçer tanesini açık uçlu sorularla ölçerken, “kışın mı yoksa yazın mı yapılan sporlar ve oyunların sevilme durumu”, “açık alanlarda mı yoksa kapalı alanlarda yapılan sporlar ve oynanan oyunların sevilme durumu”, “yalnız mı yoksa takım ile oynama veya spor yapmanın sevilme durumu”, “kuvvete dayalı, itme-çekme gibi becerileri içeren oyunların sevilme durumu” ise iki seçenekli sorular ile ölçmektedir.

Verilerin analizinde, SPSS 18.0 (Statistical Package for Social Sciences) istatistik paket programından yararlanılmış, verilerin genel dağılım özelliklerini belirlemek için tanımlayıcı istatistik türlerinden frekans ve yüzde dağılımları kullanılarak ilköğretim 4 ve 5. sınıf öğrencilerinin oyun ve spor tercihleri belirlenmiştir.

BULGULAR

Örneklem grubunu 2010-2011 eğitim öğretim yılında Kırıkkale ilinde öğrenim gören ilköğretim 4. sınıf öğrencilerinden 45 erkek ve 58 kız ile 5. sınıf öğrencilerinden 86 erkek ve 82 kız olmak üzere toplam 271 öğrenci oluşturmaktadır.

Çalışma grubunu oluşturan 4. sınıf öğrencilerinin kışın açık alanlarda en sevdiği oyun kartopudur (%28,2). Diğer sevilen oyunlar sırasıyla kızakla kayma (%27,0), kardan adam yapma (%24,8), saklambaç (%10,5) ve kovalamaca (%9,2)'dir. 4. sınıf erkeklerinin en sevdiği oyun kartopu (%29,2) olurken, diğer sevdiği oyunlar kızakla kayma (%24,2), kardan adam yapma (%22,2), saklambaç (%12,1) ve kovalamaca (%12,1)'dir. Kızlarda en sevilen oyun kızakla kayma (%28,9) iken kartopu (%27,5), kardan adam yapma (%26,8), saklambaç (%9,4) ve kovalamacadır (%7,2) (Tablo 1).

Araştırmaya katılan 4. sınıf öğrencilerinin kışın açık alanlarda yapmayı sevdiği sporlarda birinci sırada yer alan basketboldur (%26,2). Diğer sevilen sporlar sırasıyla voleybol (%24,7), futbol (%23,2), atletizm (%19,8) ve tenis (%5,9)'dur.

Erkeklerin kışın açık alanlarda en sevdiği spor futbol (%30,2) iken, kızların en sevdiği spor voleyboldur (%26,9). Erkekler basketbol (%25,2), voleybol (%21) , atletizm (%15,1) ve tenis (%8,4) sporunu sevdiğini belirtirken, kızlar da basketbol (%26,3), atletizm (%23,0), futbol (%17,1) ve kayak (%6,5) sporunu sevdiğini ifade etmişlerdir (Tablo 1).

Erkekler kışın açık alanlarda sadece futbolu (%30,2) belirgin bir biçimde kızlara oranla daha fazla tercih ederken, kızlar ise voleybol (%26,9), basketbol (%26,3), atletizm (%23,0) ve kayak (%6,5) branşını erkeklerden daha fazla tercih etmiştir.

Çalışma grubunu oluşturan 4. sınıfların yazın açık alanlarda oynanan oyunlardan en sevdiği saklambaçtır (%30,0). Diğer en sevilen oyunlar sırasıyla ip atlama (%24,0), kovalamaca (%21,5), yakan top (%17,5) ve tek vuruştur (%7,0). Erkeklerin(%30,3) ve kızların (%28,4) yazın açık alanlarda en sevdiği oyun saklambaçtır. İp atlama (%25,0), yakan top (%19,8) ve evcilik (%8,6) kızlar tarafından daha çok tercih edilirken, erkekler ise körebeyi (%10,1) kızlara nazaran daha fazla tercih ettiği tespit edilmiştir (Tablo 1).

Tablo1: İlköğretim 4. Sınıf Öğrencilerinin Oyun ve Spor Tercihleri

Erkek	n	%	Kız	n	%	Toplam	n	%
Yazın Açık Alanlarda Yapılan Sporlardan En Sevilenler								
Futbol	34	30,9	Basketbol	41	26,1	Basketbol	64	23,9
Voleybol	24	21,8	Voleybol	39	24,8	Voleybol	63	23,5
Basketbol	23	20,9	Futbol	28	17,8	Futbol	62	23,2
Yüzme	16	14,5	Atletizm	26	16,5	Atletizm	39	14,6
Atletizm	13	11,8	Yüzme	23	14,6	Yüzme	39	14,6
Toplam	110	100	Toplam	157	100	Toplam	267	100
Yazın Açık Alanlarda Oynanan Oyunlardan En Sevilenler								
Saklambaç	27	30,3	Saklambaç	33	28,4	Saklambaç	60	30,0
Kovalamaca	22	24,7	İp Atlama	29	25,0	İp Atlama	48	24,0
İp Atlama	19	21,3	Yakan Top	23	19,8	Kovalamaca	43	21,5

Yakan Top	12	13,4	Kovalamaca	21	18,1	Yakan Top	35	17,5
Körebe	9	10,1	Evcilik	10	8,6	Tek Vuruş	14	7,0
Toplam	89	100	Toplam	116	100	Toplam	200	100
Kışın Açık Alanlarda Yapılan Sporlardan En Sevilenler								
Futbol	36	30,2	Voleybol	41	26,9	Basketbol	70	26,2
Basketbol	30	25,2	Basketbol	40	26,3	Voleybol	66	24,7
Voleybol	25	21,0	Atletizm	35	23,0	Futbol	62	23,2
Atletizm	18	15,1	Futbol	26	17,1	Atletizm	53	19,8
Tenis	10	8,4	Kayak	10	6,5	Tenis	16	5,9
Toplam	119	100	Toplam	152	100	Toplam	267	100
Kışın Açık Alanlarda Oynanan Oyunlardan En Sevilenler								
Kartopu	29	29,2	Kızakla Kayma	40	28,9	Kartopu	67	28,2
Kızakla Kayma	24	24,2	Kartopu	38	27,5	Kızakla Kayma	64	27,0
Kardan Adam	22	22,2	Kardan Adam	37	26,8	Kardan Adam	59	24,8
Saklambaç	12	12,1	Saklambaç	13	9,4	Saklambaç	25	10,5
Kovalamaca	12	12,1	Kovalamaca	10	7,2	Kovalamaca	22	9,2
Toplam	99	100	Toplam	138	100	Toplam	237	100
Açıklama: Erkek n:45, Kız n:58, Toplam n:103. Oyun ve sporlardan en fazla tercih miktarı 3'tür. En fazla tercih edilen ilk 10 spor ve oyun değerlendirmeye alınmıştır. Kısaltmalar: Sayı 'n', Yüzde '%'. 								

Yazın açık alanlarda yapılan sporlardan en sevileni araştırma grubundaki 4. sınıflara göre basketboldur (%23,9). Diğer sevilen sporlar voleybol (%23,5), futbol (%23,2), atletizm (%14,6) ve yüzme (%14,6)'dır. Kızların en sevdiği spor basketbolken (%26,1), yazın açık alanlarda erkeklerin en sevdiği spor futboldur (%30,9). Kızlar voleybol (%24,8), basketbol (%26,1), atletizm (%16,5) ve yüzmeyi (%14,6) erkeklere oranla daha fazla tercih ederken, erkekler de futbolu (%30,9) kızlara oranla daha fazla sevindiklerini ifade etmişlerdir (Tablo 1).

Çalışma grubunu oluşturan 5. sınıf öğrencilerinin kışın açık alanlarda en sevindikleri oyun kartopudur (%29,4). Diğer sevilen oyunlar sırasıyla kızakla kayma (%29,4), kardan adam yapma (%28,3), yakan top (%6,8) ve kule topudur (%5,8). Erkekler kızakla kayma (%30,3), kardan adam yapma (%28,8) ve kovalamacayı (%6,9) kızlara oranla daha fazla tercih ederken, kızlar da yakan top

(%9,7) ve ip atlamayı (%7,0) erkeklere oranla daha fazla sevindiklerini belirtmişlerdir (Tablo 2).

Araştırmaya katılan 5. sınıf öğrencilerinin kışın açık alanlarda en sevindikleri spor atletizm (%26,4) olurken basketbol (%26,0), futbol (%24,4), voleybol (%15,7) ve bisiklet (%7,3) diğer en sevilen sporlardır. Erkekler futbol (%32,4) ve bisiklet (%9,7) sporlarını daha çok tercih ederken, kızlar ise atletizm (%30,0), basketbol (%27,2) ve voleybolu (%22,0) daha fazla tercih etmişlerdir (Tablo 2). Araştırma grubuna bakıldığında 5. sınıflarda yazın açık alanlarda oynanan en sevilen oyun yakan toptur (%35,3). İkinci en sevilen oyun saklambaç (%23,4) iken diğer oyunlar sırasıyla kovalamaca (%16,3), ip atlama (%15,1) ve evciliktir (%9,7). Yakan top oyunu yazın açık alanlarda hem erkeklerin (%30,3) hem de kızların (%37,7) en sevindikleri oyundur. Erkeklerin sevindikleri diğer oyunlar saklambaç (%29,1), kovalamaca (%20,2), tek vuruş (%10,7) ve körebedir (%9,5) (Tablo 2).

Tablo2: İlköğretim 5. Sınıf Öğrencilerinin Oyun ve Spor Tercihleri

Erkek	n	%	Kız	n	%	Toplam	n	%
Yazın Açık Alanlarda Yapılan Sporlardan En Sevilenler								
Futbol	65	29,6	Bisiklet	68	26,6	Basketbol	107	22,1
Basketbol	52	23,7	Basketbol	55	21,5	Atletizm	104	21,4
Atletizm	51	23,2	Atletizm	53	20,7	Futbol	98	20,2
Bisiklet	27	12,3	Voleybol	46	18,0	Bisiklet	95	19,6
Voleybol	24	10,9	Futbol	33	12,9	Voleybol	80	16,5
Toplam	219	100	Toplam	255	100	Toplam	484	100
Yazın Açık Alanlarda Oynanan Oyunlardan En Sevilenler								
Yakan Top	51	30,3	Yakan Top	68	37,7	Yakan Top	119	35,3
Saklambaç	49	29,1	İp Atlama	40	22,2	Saklambaç	79	23,4
Kovalamaca	34	20,2	Saklambaç	30	16,6	Kovalamaca	55	16,3
Tek Vuruş	18	10,7	Kovalamaca	21	11,6	İp Atlama	51	15,1
Körebe	16	9,5	Evcilik	21	11,6	Evcilik	33	9,7
Toplam	168	100	Toplam	180	100	Toplam	337	100
Kışın Açık Alanlarda Yapılan Sporlardan En Sevilenler								
Futbol	73	32,4	Atletizm	64	30,0	Atletizm	116	26,4
Basketbol	56	24,8	Basketbol	58	27,2	Basketbol	114	26,0
Atletizm	52	23,1	Voleybol	47	22,0	Futbol	107	24,4
Voleybol	22	9,7	Futbol	34	15,9	Voleybol	69	15,7
Bisiklet	22	9,7	Bisiklet	10	4,6	Bisiklet	32	7,3
Toplam	225	100	Toplam	213	100	Toplam	438	100
Kışın Açık Alanlarda Oynanan Oyunlardan En Sevilenler								
Kızakla Kayma	61	30,3	Kartopu	55	29,7	Kartopu	111	29,4
Kardan Adam	58	28,8	Kızakla Kayma	50	27,0	Kızakla Kayma	111	29,4
Kartopu	56	27,8	Kardan Adam	49	26,4	Kardan Adam	107	28,3
Kovalamaca	14	6,9	Yakan Top	18	9,7	Yakan Top	26	6,8
Saklambaç	12	5,9	İp Atlama	13	7,0	Kule Topu	22	5,8
Toplam	201	100	Toplam	185	100	Toplam	377	100
<p>Açıklama: Erkek n: 86, Kız n:82, Toplam n:168. Oyun ve sporlardan en fazla tercih miktarı 3'tür. En fazla tercih edilen ilk 10 spor ve oyun değerlendirmeye alınmıştır. Kısaltmalar: Sayı 'n', Yüzde '%'. </p>								

Kızların sevdikleri diğer oyunlar da ip atlama (%22,2), saklambaç (%16,6), kovalamaca (%11,6) ve evciliktir (%11,6). Tablo 2'de kızların ip atlama (%22,2) ve evcilik (%11,6) oyunlarını erkeklere oranla yazın açık alanlarda daha çok tercih ettikleri gözlenirken, erkekler de saklambaç (%29,1), kovalamaca (%20,2) ve tek vuruş (%10,7) oyununu daha fazla tercih etmektedir.

Çalışmaya katılan 5. sınıf öğrencilerinin yazın açık alanlarda en sevdikleri spor basketbol (%22,1)

olurken atletizm (%21,4) ikinci, futbol (%20,2) ise üçüncü sırada yer almıştır. Diğer sevilen sporlar sırasıyla bisiklet (%19,6) ve voleyboldur (%16,5). Erkeklerin yazın açık alanlarda en sevdikleri spor futbol (%29,6) olurken, kızların en sevdikleri spor ise bisiklettir (%26,6). Atletizm her iki cinsiyette de üçüncü en sevilen spor olarak görülmektedir (Tablo 2).

Erkeklerin diğer sevdikleri sporlar basketbol (%23,7), bisiklet (%12,3) ve voleybol (%10,9)

olurken, kızların diğer sevdikleri sporlar da basketbol (%21,5), voleybol (%18,0) ve futboldur (%12,9). Tablo 2'ye göre kızlar bisikleti (%26,6) ve voleybolu (%18,0) erkeklere oranla daha fazla severken erkekler ise futbolu (%29,6) kızlara oranla daha fazla tercih etmektedir.

SONUÇ

Çalışmada anketin uygulandığı 4 ve 5. sınıf öğrencilerinin oluşturduğu çalışma grubu homojen bir dağılım sergilemektedir. Araştırma sonuçlarına göre 4. ve 5. sınıflarda kartopu kışın açık alanlarda en sevilen oyundur. Kış denilince akıllara ilk olarak kar gelmesi bu nedenle de karda oynanan oyunların ilk sırada yer alması normal görünmektedir. 4. sınıflarda kışın açık alanlarda yapılması en sevilen spor basketbol iken, 5. sınıflarda atletizmdir. 4. sınıflar yazın açık alanlarda saklambaç oynamayı severken, 5. sınıfların en sevdikleri oyun yakan top olarak tespit edilmiştir. Kanada'da çocukluktan ergenliğe kadar kızların organize sporları (takım sporları ve dans kursları gibi anlık ve bireysel olmayan sporlar) erkeklere oranla daha çok sevdikleri belirlenmiştir (Canadian Fitness and Lifestyle Research Institute, 2005). Bu sonuçlara göre havalar güzel olduğunda beden eğitimi derslerinde ve teneffüslerde hem erkek hem de kız çocukların yakan top gibi oyunlarla aktif tutulması, saklambaç gibi yetişkinlerin çok değer vermedikleri oyunların hala günümüzde çocuklar tarafından çok sevildiği düşünülerek oynatılması veya oynamalarına fırsat sunulması gerekmektedir. Yapılan bir araştırmaya göre kızlar yarışma içermeyen etkinlikleri erkeklere oranla daha fazla tercih etmektedir (Canadian Fitness and Lifestyle Research Institute, 2005) ve diğer bir araştırma sonucuna göre, Kanada'da da kızların voleybola erkeklerden daha çok katıldıkları bilinmektedir. Çalışmanın devamında aynı ülkede

5-14 yaş arası çocuklar arasında en sevilen sporlar ise sırasıyla futbol, hokey, yüzme, basketbol, beyzbol, dövüş sporları, voleybol, raket sporları, ragbi ve atletizmdir (Canadian Fitness and Lifestyle Research Institute, 2010).

Çek Cumhuriyeti'nde yapılan bir araştırmada 10 yaşından itibaren çocukların spor tercihleri yılda iki kez sorularak 14 yaşlarına kadar çalışmaya devam edilmiş ve sonucunda kızlarda yüzme, dans etmek ve paten kaymayı çoğunlukla tercih ederken, erkekler ise yüzmeyi, sportif oyunları ve paten kaymayı sevdiklerini belirtmişlerdir. Ancak sporlar birbirine benzese de kızların estetik ve rekreatif amaçlı spor tercihi yaptığı gözlenirken, erkeklerin fiziksel uygunluklarını geliştirme ve performansı artırmaya dayalı spor etkinliklerini tercih ettikleri belirlenmiştir. Cimnastik ise en az tercih edilen aktivite olmuştur. Bunun sebebi cimnastik derslerinin zor olması ve eğlence içeren etkinlikler barındırmaması olabilir (Frömel vd., 2002).

Slovenya'da 13-21 yaş arası fiziksel engelli 162 öğrencinin çalışma grubunu oluşturduğu bir araştırmada yüzme, satranç ve masa tenisi en çok yapılan spor aktiviteleri iken, dans, dalış, motor sporları ve bisiklet fiziksel engelli öğrenciler arasında en çok yapılması arzu edilen aktiviteler olarak belirlenmiştir. Çalışmada öğrencilerin kano ve dövüş sporlarına rağbet etmedikleri de gözlenmiştir (Vute ve Urnaut, 2009). Spor Federasyonları ile Milli Eğitim Bakanlığı'nın, tüm öğretmenlerin ve ailelerin dikkatini çekeceği düşünülen bu çalışma sonuçları doğru şekilde değerlendirilerek, bunlara yönelik ihtiyaç görülen branş ve oyunlarda gerekli tedbirlerin alınması yada iyileştirici programların yürürlüğe konulması zorunludur.

KAYNAKÇA

AKANDERE, M. (2006). “Eğitici Okul Oyunları”, 3. Baskı, Ankara, Nobel Yayın Dağıtım, 15.

CANADIAN FITNESS and LIFESTYLE RESEARCH INSTITUTE (2005). “Physical Activity Monitor (Bulletin 7): Encouraging Children to be Active.” Also Available on internet: <http://www.cflri.ca/node/383>.

CANADIAN FITNESS and LIFESTYLE RESEARCH INSTITUTE (2010). “Children’s Participation in Sports (Bulletin 02): Getting Kids Active.” Also available on internet: [http://www.cflri.ca/media/node/895/files/Capacity2008-B7Sport participation1.pdf](http://www.cflri.ca/media/node/895/files/Capacity2008-B7Sport%20participation1.pdf)

DEMİRCİ, E., DEMİRCİ, N., ve TOPTAŞDEMİRCİ, P. (2006). “İlköğretim I. Kademe Sınıf Öğretmenlerine Göre Oyunla Eğitimin Çocuğun Gelişimine Ait Görüşlerinin İncelenmesi”, 9. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi, 3-5 Kasım, Muğla, 626-628.

DEMİRCİ, N., TOPTAŞDEMİRCİ, P. (2006). “İlköğretim I. Kademe Sınıf Öğretmenlerinin Oyunla Eğitimin Öneminde İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi”, 9. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi, 3-5 Kasım, Muğla, 615-618.

DAVY, M.B., HARELL, K., STEWART, J., and KING, D. (2004). “Body Weight Status, Dietary Habits and Physical Activity Levels of Middle School-Aged Children in Rural Mississippi”, Southern Medical Journal, XCVII:6, 571-577.

ERDEMLİ, A. (2002). “Temel Sorunlarıyla Spor Felsefesi”, 1. Basım, İstanbul, E Yayın, 73-74.

FEIN, G. (1981). “Pretend Play in Childhoods; An Integrative Review”, Child Development, 52, 1095-1118, Akt: ÇELEN, N. (1999). “Ana Babaların Çocuğun Oyun Hakkında İlişkin Tutumları Cumhuriyet ve Çocuk”, II. Ulusal Çocuk Kültürü Kongresi Bildirileri (Yay. Haz: ONUR, B. ve GÜNEY, N., 2004), Ankara, A.Ü. Çocuk Kültürü Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları, No:12.

FROMEL, K., FORMANKOVA, S. and SALLIS, J. F. (2002). “Physical Activity and Sport Preferences of 10 to 14-Year-Old Children: A 5-Year Prospective Study”, Acta Universitatis Palackianae Olomucensis. Gymnica, 32(1), 11-16.

HARMANDAR, İ.H. (2004). “Beden Eğitimi ve Spor’da Özel Öğretim Yöntemleri”, Birinci Baskı, Ankara, Nobel Basımevi, 3-90.

HAZAR, M. (1996). “Beden Eğitimi ve Sporda Oyunla Eğitim”, Ankara, Tubitay Yayın, 7-18.

HUIZINGA, J. (1995). “Homo Ludens (Oyunun Toplumsal İşlevi Üzerine Bir Deneme)”, Çev:KILIÇBAY, M.A., İstanbul, Ayrıntı Yayınları, 23-32.

KANTOMAA, M.T., PURTSI, J., TAANILA, A.M., REMES, J., VIHOLAINEN, H., RINTALA, P., AHONEN, T., TAMMELIN, T.H. (2011). “Suspected Motor Problems and Low Preference for Active Play in Childhood Are Associated with Physical Inactivity and Low Fitness in Adolescence”, PLoS ONE, 6(1), 1-8.

KİPER, N. (1999). “Importance of Play Areas in Child Development and Design Guidelines for

- Play Areas”, İzmir, A Dissertation Submitted to the Graduate Scholl in Partial Fulfilment of the Requirements fort he Degree of, Master of Urban Design, 1, 124-127.
- ONUR, B., ÇELEN, N., Artar, M. (2004).** “Türkiye’de Geleneksel Oyuncaklar: Köy-Kent Karşılaştırması”, 3rd ITRA World Congress: Games and Media, Londra, İngiltere, 2002, (Yay. Haz: ONUR, B. ve GÜNEY, N., 2004), Ankara, A.Ü. Çocuk Kültürü Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları, No:12.
- ÖZER, K. (2001).** “Fiziksel Uygunluk”, Ankara, Nobel Yayın Dağıtım, 20-22.
- ÖZER, D. S. ve ÖZER, K. (2004).** “Çocuklarda Motor Gelişim”, Ankara, Nobel Yayın, 86.
- ÖZTÜRK, F. (1998).** “Toplumsal Boyutlarıyla Spor”, Ankara, Bağırhan Yayınları, 51-54.
- REISDORF, N.R. (1974).** “An Investigation of Play, Playfulness and work and Elementary School Science”, The Degree of Doctor of Philosophy Milwaukee, Wisconsin, (Proquest Online Veri Tabanı UMI No:7514997, 23/09/2005).
- ROSSIE, J.P. (1998).** “Games and Toys among a Tunisian Sahara Population. An Example of the Contribution of Anthropological Research to Child Development, in Games and Toys in Early Childhood Education”, Unesco - Unicef Cooperative Programmes, Digest 25, Unesco, Paris 112p., 53-75.
- SOLOMON, G. (1997).** “Fair Play in the Gymnasium: Improving Social Skills Among Elementary School Students”, Journal of Physical Education, Recreation and Dance, LXVIII:5, 22-25.
- TAMMELIN, T., LAITINEN, J., and NAYHA, S. (2004).** “Change in the Level of Physical Activity from Adolescence into Adulthood and Obesity at the Age of 31 Years”, International Journal of Obesity, XXVIII, 775-782.
- TAMER, K. (1987).** “Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi”, Eskişehir, Anadolu Üniversitesi Yayınları No:101, Meteksan Limited Şirketi, 2-38.
- ULUĞ, M. (1999).** “Niçin Oyun”, İstanbul, Özne ve Göçebe Yayınları, 7-12.
- VUTE, R. and URNAUT, A.G. (2009).** “Analysis of Sport Preferences Among 13-21 Year Old Youth with Physical Disabilities in Slovenia”, Acta Universitatis Palackianae Olomucensis. Gymnica, 39(2), 59-71.
- YAYLACI, F. (1998).** “İlköğretim Okulları Beden Eğitimi Dersi Program ve Uygulamalarının Değerlendirilmesi”, Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, Malatya, 15.
- YOSHINAYA, M., SHIMOGO, A., KORIYAMA, C., NOMURA, Y., MIYATA, K., HASHIGUCHI, J., and ARIMA, K. (2004).** “Rapid Increase in the Prevalence of Obesity in Elementary School Children”, International Journal of Obesity, XXVIII, 494-499.